

ՎԱՀԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ

ԽԱՂԱՀՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

(ձևով խոսված Խաղաղության պաշտպանության
Հայկական ռեսպուբլիկական կոմիտեի պլենումում,
1953 թվականի սեպտեմբերի 15-ին):

մենայն Հայոց Մայրագույն Պատրիարք և Կաթողիկոս Տ. Տ. Գեորգ Զ.ի, բազմադարյան Ս. Էջմիածնի միաբանության և հայ հավատացյալների կողմից ողջունելով Խաղաղության պաշտպանության Հայկական ռեսպուբլիկական կոմիտեի պլենումի խորհարար մասնակիցներին և պատվարժան հյուրերին, ցանկանում ենք նրան բեղմնավոր աշխատանք և իր ձեռնարկած մեծ գործին՝ լիակատար հաջողություն:

Հայոց Առաքելական Եկեղեցին, բնական է, չի կարող անտարբեր և անմասն մնալ սույն համաժողովրդական մարդասիրական վեհ նախաձեռնությունից: Հայ ժողովուրդը, որ դարեր շարունակ պայքարել է խաղաղության մեծ գործի համար և նահատակվել է օտարների, տիրակալների ու վանդալների դեմ վարած պայքարում, որի հետևանքով ոչնչացվել են կուլտուրայի հուշակապ կոթողներ, ոչնչացել են հայ ազգի պարծանք համարվող արժեքավոր ձեռագրեր և կուլտուրական այլ արժեքներ, հետևաբար, լավ ըմբռնելով պատերազմի արհավիրքներն իրենց ողջ էությունով, իր հոգևոր դասով միշտ կանգնած է եղել խաղաղության պաշտպանության դիրքերում: Հայ ժողովուրդը և Հայ Եկեղեցին ամբողջ երկրի առաջավոր մարդկության հետ միասին՝ այժմ ևս պայքարում են խաղաղության մեծ գործի հաջողության համար: Հայ հոգևորականությունը ի պաշտոնն պարտավոր է խաղաղություն քարոզել

թե՛ եկեղեցիներում և թե՛ եկեղեցիներից դուրս: Նա իր աղոթքների և եկեղեցական արարողությունների մեջ միշտ ղրվատել է խաղաղությունը: Եկեղեցական այդ արարողություններից, որ մշակել են մեր եկեղեցու հայրապետները, որոնք հայ ժողովրդի հետ միշտ ձգտել ու պայքարել են խաղաղության համար, նշենք որպես օրինակ՝ «Ամենասուրբ Ծրոքողութիւն, տուր աշխարհիս խաղաղութիւն», կամ թե, ամեն առավոտ և երեկոյան ժամերգության ժամանակ լավող հետևյալ քարոզը՝ «Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի և հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ, զՏէր աղաչեսուք», այլև՝ «Աղաչեա... զի լոնսցին պատերազմունք, դադարեսցին յարձակմունք թշնամեաց, տնկեսցի սէր և արդարութիւն ի յերկրի, աղաչեմք»:

Հայոց եկեղեցու սիրեցյալ Հայրապետն, իր կոնդակներում, ի լուր ողջ աշխարհի, արտահայտել է իր վերաբերմունքը խաղաղությունը պաշտպանելու գործին: Այդ կոնդակներից մեկում նա ասում է.

«Մենք այսօր իրավունք չունենք լուր, երբ համախմ մարդկությանն ապուղա անվտանգությունը և խաղաղ կյանքի խոստտածը ենթակա են վտանգի, և տեական պատերազմից հոգնած մարդկությունը կանգնած է նոր պատերազմի, նոր թշվառությունների առաջ»:

Ամենայն Հայոց Հայրապետի հանձնարարությամբ լայն քարոզչական աշխատանք

է ծավալվել եկեղեցիներում՝ նվիրված խաղաղության գաղափարին։ Ս. Էջմիածնի Տաճարում քարոզներ են խոսվել հետևյալ թեմաներով— «Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ», «Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն» և այլն։ Սակայն այս քարոզները չեն սահմանափակվել Մայր Աթոռում, Նրեանում, Թբիլիսիում, Բաքում, այլ ավելի հեռուն, մեր մեծ Հայրենիքից դուրս, արտասահմանում։ Մենք ևս, որպէս կաթողիկոսական պատվիրակ, ամենուրեք, ուր որ եղել ենք՝ Թեհրան, Իսպահան, Բելյուսթ, Քավրիզ, Կալկաթա, Բոմբեյ, Մադրաս և այլուր, ամեն տեղ, կենտրոնական ու առաջնորդանիստ եկեղեցիներում, հոծ բազմության ներկայությամբ, կոչ ենք արել պաշտպանելու խաղաղությունը։

Հայ Եկեղեցին խաղաղության համար պայքարի ճակատում տվել է իր առաջին անփոխարինելի զոհը՝ նահատակը՝ Արեմըտյան Նվրոպայի հայոց կոթողիկոսական պատվիրակ Սյուրմեյան Արտավազդ արքեպիսկոպոսին։

Վեհափառ Հայրապետը 1949 թվականից մինչև այսօր մասնակցել է խաղաղության պաշտպանության Սովետական կոմիտեի պլենտաններին և իր նշանակալից ջերմոքեն պաշտպանել է խաղաղության գործը։

Վեհափառ Հայրապետը, Մոսկվայի խաղաղության պաշտպանության Սովետական կոմիտեի 1951 թվականի պլենտամոս, առաջարկություն արեց հրավիրելու Սովետական Միության բոլոր եկեղեցիների և կրոնական համայնքների պետերի խորհրդակցություն, որն ընդունվեց միաձայն և հրավիրվեց 1952 թվականի մայիսի 9-ին Ջագորսկ քաղաքում։ Այդ խորհրդակցության

մասնակիցները մի կոչ արեցին համայն աշխարհի բոլոր դավանությանց եկեղեցիների պետերին՝ պաշտպանելու խաղաղության գործը։

Վեհափառ Հայրապետը, Համայն Ռուսիո Պատրիարք Ալեքսին և Համայն Վրաստանի Կաթողիկոս Կալիստրատը միացյալ դիմում ուղղեցին ամբողջ աշխարհի քրիստոնյաներին։

Հայ Եկեղեցին, իր սկզբնավորության օրից, 302 թվականից ցայժմ տենդազին պայքար է մղել խաղաղությունը հաստատուն հիմքերի վրա դնելու, որպիսի պայքարը պատիվ է բերում Հայ Եկեղեցուն և նրա Գահակալին։

Նվ քանի որ խաղաղությունը մոտ է եղել Հայ Եկեղեցուն և նրա արարողության ու քարոզչության անբաժանելի մասն է կազմում, Հայ Եկեղեցին տասնվեց երկար ու ձիգ դարերի ընթացքում գուրգուրել է Քրիստոնեական Եկեղեցու Հիմնադրի ավանդած խաղաղության վեհ գաղափարը, ուստի և այսօր, է՛լ ավելի բուռն թափով, նա պաշտպանում է խաղաղության գործը, իր ձայնը միացնում է հարյուր միլիոնավորների ձայնին և խոստանում է կրկնակի եռանդով, իր քարոզչական լայն միջոցներով ոգևորել հավատացյալներին՝ վառ պահելու խաղաղության նվիրական գաղափարը, միաժամանակ պաշտպանելով միջազգային բոլոր վիճելի խնդիրները խաղաղ ճանապարհով լուծելու տեսակետը։

Արդ, մենք մաղթում ենք Փրկչին, որ այցելի պատերազմի հրձիգների ձեռքից տառապող մարդկությանը և իր խաղաղասեր Աջը հովանի անի նրա գլխին, շնորհելով նրան մշտական խաղաղություն և անդորրություն, որի կիրառման համար Հայ Եկեղեցին միշտ իր ժողովորդի հետ է։

